

Kõrgem Kunstikool Pallas
Meediadisaini osakond

Lasteraamatu illustreerimine ja küljendamine „Пузырёк и мальчик“
(„Mullike ja poisike“) näitel

Children`s Book Illustration And Layout on the Example of „Пузырёк и мальчик“
(„The Little Bubble And Boy“)

Lõputöö

Darja Blinova
Juhendajad: Jaanus Eensalu, MA
Maris Kaskmann, MSc

Tartu 2020

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
1. LASTERAAMATU ILLUSTRATORIST	6
1.1. Lasteraamatu illustraator tänapäevases mõistes	6
1.2. Lasteraamatu illustraatori ülesanded	7
2. ETTEVALMISTAVAD ETAPID RAAMATU KUJUNDAMISEL	9
2.1. Lähteülesande formuleerimine	9
2.2. Kirjandusteosega tutvumine	10
2.2.1. Kirjandusteose autor	10
2.2.2. Kirjandusteose analüüs	11
2.3. Sihtrühma määramine ja sihtturu uurimine	12
2.3.1. Lugejate jaotamine vanuserühmadeks	12
2.3.2. Sihtrühma segmenteerimine isiksusetüübi järgi	13
2.3.3. Lühitutvumine sihtturuga	15
2.4. Ideede genereerimine	15
2.4.1. Inspiratsiooniallikad	16
2.4.2. <i>Mood boardi</i> kasutamine	18
2.5. Töögraafiku koostamine	18
3. PRAKTILINE OSA: LASTERAAMATU “MULLIKE JA POISIKE” ILLUSTRERIMINE	19
3.1. Lähteülesanne	19
3.2. Raamatu autor	20
3.2.1. Autori kogemus kirjanduse alal	20
3.2.2. Raamatu loomise idee	22
3.3. Luuletuse analüüs	22
3.3.1. Esimene osa: Hommik. Reisi algus.	22
3.3.2. Teine osa: Päev. Enesekaotus.	23
3.3.3. Kolmas osa: Õhtu. Eneseleidmine ja püüdlus teadmiste poole.	24
3.3.4. Järeldused	24
3.4. Sihtrühm	25
3.5. Sihtturu vaatlus	27
3.6. Inspiratsioon	28
3.7. Tööplaani	29
3.8. Tulemus	29

KOKKUVÕTE	32
SUMMARY	33
KASUTATUD KIRJANDUS	35
LISAD	37
Lisa 1. Diagramm	37
Lisa 2. Leheküljed raamatust „The Painted Apple“, Vladimir Druk	38
Lisa 3. Leheküljed raamatust „Improvesti“, Laura Grünberg	39
Lisa 4. Leheküljed raamatust „Być jak tygrys“, Przemysław Wechterowicz	40
Lisa 5. Raamatu esikaas „Sipsik“, Eno Raud	41
Lisa 6. Küsitluse vorm	42
Lisa 7. Kliendi raamatu makett	47
Lisa 8. Raamatu esikaas „Little Pearl“, Emilia Dziubak	48
Lisa 9. Lasteraamatu „Mullike ja poisike“ <i>mood board</i>	49
Lisa 10. Esialgsed visandid	50
Lisa 11. Kasutatud pintsliid	51
Lisa 12. Kasutatud värvipalett	52
Lisa 13. Kasutatud fondid	53
Lisa 14. „Mullike ja poisike“ lasteraamatu maketi kaas	54
Lisa 15. Vaade 24-25 leheküljest	55
Lisa 16. Vaateid „Mullike ja poisike“ lasteraamatu maketist	56

SISSEJUHATUS

Praegusel ajal muutub raamatute illustreerimise teema aktuaalsemaks. Maailmas on juba olemas palju erinevaid raamatutüüpe ja kirjandusžanre. Igaüks neist täidab oma eesmärgi, ning igaühel neist on oma konkreetne lugejaskond. Kõik see mõjutab raamatu kujunduse olemust. Seetõttu on illustreeritud raamatu loomiseks ning selleks, et raamatule oleks vastaval turul nõudlust, raamatuillustraatori jaoks oluline arvestada mitte ainult kliendi soovidega, vaid ka potentsiaalsete lugejate vajadustega. Oluline on illustreerida raamatut niimoodi, et autori mõtted oleksid edastatud õigesti ning et sihtrühm mõistaks autorit ja näitaks huvi raamatu vastu. See on peamine põhjus, miks otsustasin viia uurimuse läbi sellel teemal. Uurimuse aluseks võtsin lasteraamatu, sest just selles žanris saab illustraator kasutada kõiki oma oskusi maksimaalselt. Seega on lõputöö uurimisobjektiks raamatu kujundamise etapid, mis mõjutavad lõpptulemust ning aitavad raamatul ühendada edukalt nii autori idee kui ka illustraatori autoristiili ja efektiivse disaini.

Kahes esimeses peatükis on esitatud töö teoreetiline osa, mis käsitleb lasteraamatute illustraatori rolli ja ülesandeid tänapäevases maailmas, analüüsib etappe, millest sõltub raamatu edukas kujundamine, ning ka kirjeldab nende olulisust ja kasulikkust. Teoreetiline osa põhineb erinevatel näidetel kaasaegsetest lasteraamatutest ning kutseliste illustraatorite ja kunstiteoreetikute teostel. Kolmas peatükk on täielikult pühendatud praktilisele osale, milles kirjeldan oma lasteraamatu illustreerimise protsessi ja tulemust, keskendudes teoreetilises osas kirjeldatud etappidele.

Lõputöö eesmärk on tuvastada protsesse, mis võivad hiljem mõjutada raamatu kujundamise lahendusi, ning panna neid loogilisse järjekorda, mida saab tulevikus rakendada praktikas.

Eesmärgi saavutamiseks on vaja lahendada mitmeid ülesandeid:

- selgitada välja lasteraamatute illustraatori roll ja ülesanded tänapäevases mõistes;
- uurida raamatu kujundust mõjutavaid etappe;
- viia läbi teoreetilises osas kirjeldatud etappe ning töötada välja lasteraamatu kujunduse lahendus vastavalt kliendi soovidele;
- täita visuaalne osa;
- kirjeldada oma tööprotsessi ja saadud tulemust.

Praktilises osas loon raamatu, mis on täidetud värvikate illustratsioonidega ning pakub huvi mitte ainult lastele, vaid ka täiskasvanutele. Kirjanduslikuks aluseks valisin lastele mõeldud (vanuses 2 kuni 7 aastat) venekeelse luuletuse „Пузырёк и мальчик“ (eesti keeles „Mullike ja poisike“), mille autor on Aljona Kordas. See on lugu ühest mullikesest (seebimullist), kes läheb reisile. Süžee jooksul mõistab Mullike, et meie kõik oleme siin maailmas väärtuslikud just sellistena nagu me oleme ja oluline on see, kuidas isik mõtleb ja tajub ennast. Praktilise osa eesmärk on illustreerida ja küljendada lasteraamat võttes arvesse kliendi soove.

See lõputöö võib olla kasulik kõigile, kes tunnevad huvi raamatu kujundamise vastu, aga ka raamatuillustraatoritele, kes soovivad oma tööprotsessi täiustada.

1. LASTERAAMATU ILLUSTRATORIST

Tänapäeval on juba olemas palju kujutava kunsti žanre, tehnikaid ja erialaliike. Lisaks on pidevalt muutumas teatud spetsialistide põhiülesanded. Kui käsitleda illustraatori elukutset eraldi, isegi sellel on omad kitsad suunad, näiteks ajakirjade illustraator, meditsiiniline illustraator, moeillustraator, arhitektuuriline illustraator jne (Roman 2020; Male 2007: 86-182). Käesolevas peatükis analüüsin, kes on lasteraamatute illustraator tänapäeval ja mis on tema ülesanded.

1.1. Lasteraamatu illustraator tänapäevases mõistes

Praegusajal on meil suurepärane võimalus avaldada erinevaid lasteraamatuid suures tiraažis. Selleks on olemas arenenud turg ja tehnoloogia ning ka lai ressursside valik. Paljud loomeinimesed kasutavad neid võimalusi ja arendavad aktiivselt oma oskusi. Mõned illustraatorid korraldavad isegi oma raamatuillustratsioonide näitusi vääriskates galeriides, nende hulgas on näiteks üks suurimaid lasteraamatute illustreerimise auhinna võitjaid David Wiesner. Mõned illustraatorid on isegi oma raamatute autorid, näiteks Kevin Henkes ja Grace Lin (Vardell 2019: 38).

Teksti autor mõistab tähendust, mida ta soovib oma lugejatele edastada, kuid ei tea, kuidas edastada seda illustratsioonide kaudu. Selletõttu leiab autor (või sageli kirjastus) sobiva illustreerija, et raamatut elustada. Lastekirjanduse illustreerimise anne on tänapäeval väga tähtis. Edukate illustraatorite hulka kuulub nt lasteraamatute illustraator Ilon Wikland.

Ilon on eesti päritolu rootsi kunstnik. Ta sündis 1930. aastal Tartu linnas, kuid 1944. aastal kolis Rootsi, kus sai hariduse kunstikoolis ja otsustas töötada illustraatorina. 1950ndatel kohtus Ilon Astrid Lindgreniga, kes hindas kunstniku tööd kõrgelt, ja sellest sai nende pika koostöö algus (Wikland 2017). Astridi ja Iloni koostöö on üksteisemõistmise ja vastastikuse loometöö näide. Veel enam on Ilon Wikland seotud Eestiga väga tihedalt, sest ta andis oma raamatute, näituste ja vestlustega üsna suure panuse (Ilon ... 2005). Võib isegi öelda, et Ilon pole ainult illustraator, vaid ka tõeline kirjanik, kuna tema südamlikke ja rõõmsameelseid illustratsioone saab lugeda nagu raamatuid.

1.2. Lasteraamatu illustraatori ülesanded

Lasteraamatu illustraatori ülesannete mõistmiseks võib võtta oma lemmiklasteraamatud kätte, mis sisaldavad illustratsioone, ning küsida endalt: „Miks on just need raamatud jätnud nii tugevat positiivset muljet?“ Tavaliselt võivad sellised raamatud meie tähelepanu oma meeldiva kujundusega, üllatavad huvitavate illustratsioonidega, ja mis kõige tähtsam – tõmbavad meid süžeele ja aitavad mõista kirjandusteksti ideed paremini.

Esiteks, nagu iga oma ala professionaal, peab raamatuillustraator omama vajalikke teoreetilisi oskusi. Võrreldes illustraatori, disaineri ja kunstniku elukutseid, võin öelda, et need on üsna sarnased, kuid tegelikult on kõigil neist erinevad põhiülesanded. Nii kunstnik või disainer kui ka pädev raamatuillustraator peavad mõistma maalimise ja joonistamise põhitõdesid, suutma ehitada õige kompositsiooni üles, teadma perspektiivi ülesehitust, värvi ja tüpograafia teooriat (Sitnikova 2016). Kuid erinevalt disainerist on raamatu illustraatoril kasulik teada ka inimese ja loomade anatoomiat, et kujutada raamatu tegelasi õigesti, sest illustratsioonide tegelased on enamasti inimese- või loomataolised. Samuti on kasulik, kui raamatuillustraator teab stsenaariumi põhitõdesid, mis aitavad mõista süžee ülesehitust ja illustreerida ainult võtmemomente. Lisaks sellele tasub ka mõista erinevate visuaalsete kujude ja värvide tajumise psühholoogiat, mis võib suuresti mõjutada lugeja ettekujutust raamatust. Üks peamisi ülesandeid on ka arvestada raamatu ülesehituse ja selle trükiprotsesside peensustega, sest see mõjutab tugevalt nii raamatukujundust tervikuna kui ka tulevaste illustratsioonide valikut ja paigutust.

Sõna „illustratsioon“ pärineb ladinakeelsest *illustratio*, mis tähendab selgitamist ja kujutamist (Krusten et al 2006: 59). Seega on raamatuillustraatoril ülioluline ülesanne elustada lugu ning selgitada ja edastada selle ideed kujutava kunsti abil. Selleks peab raamatuillustraatoril olema mitmeid erialaseid oskusi. Väga olulist rolli mängib mitmesuguste kunstitehnikate, materjalide ja arvutiprogrammide oskamine, kuid samuti on tähtis autoristiili olemasolu (Zeegen, Crush 2005: 148-153). Mida laiem on selliste oskuste spekter, seda täpsemalt ja paremini tõlgendab raamatuillustraator lugu.

Mis puutub lasteraamatute illustreerimisse, siis lisaks eelmainitud ülesannetele peab illustraator mõistma ka seda, kuidas eri vanuserühmade lapsed tajuvad ja omandavad visuaalseid kujusid. Filoloogiateaduste kandidaat Jekaterina Sitnikova (2016) väidab, et

„semiootika seisukohast on illustratsioon visuaalne kood, mis moodustab erinevate sümboolsete väärtuste süsteemi. Illustratsioon on täiendav mittetekstiline teave või eriline meediateksti tüüp, mille abil laps, kes ei oska veel lugeda, tunneb igäihe loo sisu“. Seega on raamatutes olevad illustratsioonid esimene juhataja kunstikujude maailma ja just selle kaudu hakkab väike laps õppima meie pärismaailma ülesehitust ja seadusi (Sigov 2019: 475).

Järelikult on lasteraamatu illustraatori peamised ülesanded avada arusaadavalt kujutava kunsti abil kirjandusteose sisu ja ideed, lähtudes lapse vanusest, ning samal ajal valida sobiva kunstitehnika, stiili ja kujunduse, mis harmoneerivad kirjandustekstiga hästi. Teisisõnu, luua kvaliteetse graafilise keele, mis on kõige sobilikum lastepubliku tajumiseks.

2. ETTEVALMISTAVAD ETAPID RAAMATU KUJUNDAMISEL

Tänapäeval on palju erinevaid raamatutüüpe, millel on omakorda oma lugejaskond ja konkreetne eesmärk või ülesanne. Nendest aspektidest sõltuvad raamatu formaat, illustratsioon, kujundus ja tiraaž, mida raamatuillustraator peab oma töös arvestama. Seetõttu võib tema töö jagada kaheks suureks osaks: ettevalmistavaks ja põhiliseks. Iga neist võib omakorda jagada väikesteks etappideks, millel on omad nüansid ja reeglid. Põhiline osa on otseselt seotud raamatu illustreerimisega ja küljendamisega, mille kohta on tänapäeval juba avaldatud suur hulk igasugust kirjandust. Ettevalmistav osa, mille mõned raamatuillustraatorid jätavad vahele või teevad ära osaliselt, hõlmab aga selliste aspektide uurimist, mis saavad mõjutada illustratsiooni ja küljendamist tervikuna. Käesolevas peatükis analüüsin ja kirjeldan ettevalmistava osa etappe ning uurin nende eeliseid ja olulisust.

2.1. Lähteülesande formuleerimine

Esimest kohtumist, kus raamatu projekt arutatakse kliendi (mõnikord raamatu autori) ja raamatuillustraatori vahel, võib nimetada *briifinguks* – sissejuhatavaks kohtumiseks. See on väga oluline etapp, mis aitab kunstnikul selgitada projekti lähteülesanded välja ja koguda võimalikult palju andmeid. Kliendile jätab *briifing* esimese mulje edasisest tööst ja raamatuillustraatorist. Kui *briifing* polnud põhjalik ja hea, siis võib kliendile jääda negatiivne mulje illustraatorist, kes võib omakorda projekti eesmärgid valesti seada (Kelnik 2020).

Arutledes raamatu loomise üle, on vaja olla väga konkreetne ning määratleda selgelt tulevase tootega seotud piiranguid. Klient ja raamatuillustraator peavad eelnevalt arutama, mida klient soovib ja mida ta ei soovi näha raamatu lõppversioonis. Omast kogemusest võin öelda, et tellimuse selge sõnastus aitab vältida edasisi arusaamatusi kliendi ja töövõtja vahel, hinnata võimalusi tõhusamalt, seada selgemaid eesmärgi ja üldiselt parandada lõpptulemust.

Raamatu projekti arutamine otse kliendiga aitab raamatuillustraatoril valida õige suuna visuaalsetes lahendustes. On oluline mitte karta esitada küsimusi, kuid enne iga küsimust on tähtis veenduda, et te mitte ainult kuulate, vaid ka kuulete oma klienti. On eriti oluline vestelda võimalikult rahulikult ja viisakalt – ärge rääkige vahele, ärge kasutage sarkasmi jne. Selles etapis on tähtis teha palju märkmeid ja mida rohkem, seda parem. Seetõttu on kasulik, kui teil on alati võimalust arutelu konspekterida (Zeegen, Crush 2005: 25).

Samuti *briifingu* ajal on oluline seada tulevase raamatu algne sihtrühm. Alates sellest hetkest peab raamatuillustraator arvestama nii kliendi kui ka tulevase sihtrühma soovidega. Tihti juhtub, et mitte kõik kliendi soovid ei kattu sihtrühma soovidega ning samuti sellega, milleks on raamatuillustraator võimeline. Sellisel juhul on vaja leida kuldne kesktee: meeldida kliendile, mitte ülehinnata oma võimalusi/võimeid ning lõpuks luua kvaliteetne toode, mis on vastaval turul nõutav. Näitlikkuse huvides joonistasin selle olukorra näitamiseks diagrammi (Lisa 1).

2.2. Kirjandusteosega tutvumine

Enne mille tahes loo illustreerimist on oluline vaadata kirjutatud lugu ka autori pilgu läbi. On tähtis mõista ja tunda seda, mida täpselt soovib autor oma raamatu kaudu oma lugejatele edastada. Tasub süüvida tegelasse, kavatsusse ja meeleollu samamoodi, nagu on autor ise nendesse süüvinud. Vastasel juhul ei saa valida sobivaid värve ja tegelaste kujusid, mistõttu osutuvad illustratsioonid lõpuks „kõveraks peegliks“.

2.2.1. Kirjandusteose autor

Usun, et mille tahes raamatu illustreerimisel on kirjandusliku teksti paremaks mõistmiseks kasulik tutvuda autoriga. Samuti on tähtis arvestada autori kogemustega kirjanduse ja raamatute kirjastamise alal – see aitab leida oma kliendiga ühist keelt edaspidises töös.

Algajad autorid võivad väljendada oma soove ja mõtteid oma raamatu kujundamise küsimustes ebatäpselt, sest neil pole piisavalt kogemusi raamatu kirjastamisel. See teeb raamatuillustraatori tööd natuke keeruliseks. Seetõttu on väga oluline teada, milline kogemus on autoril selles valdkonnas ja kui palju on ta teadlik raamatu loomise protsessist. Juhtub isegi nii, et vastates küsimustele enda kohta, hakkab algaja autor paremini mõistma,

kuidas ta positsioneerib ennast oma lugejate ees ja kuidas oma positsiooni raamatute kujundamise kaudu paremini edasi anda. Lisaks on oluline küsida, kuidas autor on jõudnud soovini kirjastada just seda raamatut ja miks ta seda vajab – see aitab raamatuillustraatoril süveneda kirjandusteose olemusse.

Sellist vestlust saab pidada *briifingu* ajal, kuid kuna *briifing* on iseenesest üsna mahukas, on mõistlikum jätta käesoleva teema hetkeks kõrvale ja hiljem vestelda sellest rahulikult eraldi. Seda enam soovin märkida, et selliste küsimuste arutamine tugevdab suhtlust kliendiga. Kui töövõtja on huvitatud kliendi visioonist ja kogemusest, muutub ta avatumaks, mis teeb edasise projektijuhtimise arusaadavaks ja loovaks.

2.2.2. Kirjandusteose analüüs

Järgmine samm on mõistmine: mida täpselt ja miks on vaja illustreerida. Mis tahes raamatu illustraatoril on ülioluline ülesanne – edastada kujutava kunsti abil kirjandusteose idee. Tundub loogiline, et selle ülesande edukaks täitmiseks peab illustraator raamatu tekstist õigesti aru saama, et tehtud illustratsioonid ei moonutaks atmosfääri ja tõtt, mille autor on pannud oma kirjandusteosesse. Kui raamatuillustraator on kirjutanud raamatu teksti ise, siis võib jätta kirjandusteose analüüsi vahele, kuid see ei ole soovitatav, sest selles etapis võib avastada palju uut.

Sõnastikust leidub mõiste „illustratsioon,“ järgmine määratlus: „Illustratsioon (ld *illustratio* – „selgitamine, kujutamine“) – teksti selgitav, täiendav või kaunistav pilt, joonis, foto vm. ... Ideaaljuhul on lasteraamat teksti ja illustratsiooni harmooniline ühendus“ (Krusten et al 2006: 60). Saab öelda, et illustratsiooni põhiolemus seisneb mõtlemise protsessis. Illustratsiooniga tutvumisel hakkavad vaataja peas ilmuma ideed ja kontseptsioonid, mis on aluseks sellele, mida pilt püüab edastada. Parimateks illustratsioonivaldkonna oskusteks on arenenud analüütiline mõtlemine ja viimistletud praktilised oskused, mille abil loob illustraator pildid, mis suudavad midagi öelda (Zeegen, Crush 2005: 17).

„Üldiselt on illustreerimine suurepärane juhendmaterjal. Informatsioon on paremini tajutav, kui see on esitatud visuaalselt“ (Male 2007: 89). Kirjandusteose analüüsi ajal on raamatuillustraatori eesmärgiks mõista peamist ülesannet, mida autor on seadnud endale

selle teose kirjutamisel, ning tuua esile teose süžee jaoks olulised detailid, ilma milleta kaotab lugu oma algse olemuse. Just need detailid mängivad tulevastes illustratsioonides võtmerolli. See on eriti oluline, kui raamat on suunatud väikestele lastele, kuna nad omandavad teavet paremini kuulmise või visuaalsete piltide kaudu. Näitlikkus aitab lapsel mõista paremini raamatu süžeed, üksikuid episoodide ja tegelaste tegevusi (Sigov 2019: 479).

2.3. Sihtrühma määramine ja sihturu uurimine

Järgmine oluline etapp on sihtrühma ehk potentsiaalsete ostjate määramine. Absoluutselt igal tootel, kaasa arvatud raamatul, on oma konkreetne adressaat – teisisõnu, inimeste rühm, kellele on see toode mõeldud.

Mõned raamatuillustraatorid hakkavad tegema illustratsioone teadmata, kes lõpuks tulemusi vaatab. Tasub ikkagi suunama sellele tähelepanu, kuna oma publiku mõistmine mängib võtmerolli (Zeegen, Crush 2005: 120) ning annab võimaluse resoneerida oma vaatajaskonnaga. Oluline on õppida suhelda nende keeles ning kirjeldada nende elu sellisel viisil, mida nad oma elus kasutavad. Siinjuures on tähtis arvestada mitte ainult potentsiaalse ostja vanust, sugu ja huve, vaid ka elukohta ja sissetulekut, haridust ja väärtusi, elustiili ja maailmapilti (Perilli 2020).

Lasteraamatu sihtrühma määramisel on oluline arvestada ka sellega, et lasteraamatutel on tavaliselt kaks erinevat sihtrühma. Esimene sihtrühm on need, kellele raamat on suunatud (antud juhul lapsed). Teine lasteraamatu sihtrühm on isikud, kes selle ostavad ja tõenäoliselt loevad seda oma lastele. Samal ajal teise sihtgruppi võivad lisaks lapsevanematele kuuluda ka lasteaiaõpetajad, alg- ja keskkooliõpetajad (Sigov 2019: 483). Seega lasteraamatu kujundamisel peab raamatuillustraator arvestama nii lugejate (laste) kui ka potentsiaalsete ostjate (täiskasvanute) võimete ja vajadustega.

2.3.1. Lugejate jaotamine vanuserühmadeks

Kõik raamatud on jagatud erinevatesse vanuserühmadesse. Tavaliselt raamatuid võib jagada kolmeks vanuserühmaks: lapsed, noorukid ja täiskasvanud. Jaotamine rühmadeks toimub vastavalt lugeja ettevalmistusega lugemiseks ja kirjandusteksti õigeaks mõistmiseks.

Esimesse vanuserühma kuuluvaid „lapsi“ võib omakorda jagada alarühmadesse, sest just erinevas vanuses lastel võib täheldada suuri erinevusi sõnavaras, maailma psühholoogilises ettekujutuses ja väärtushinnangutes (Sitnikova 2016: 65).

Sõltuvalt lugeja vanusest võib raamatukujundus olla üsna erinev. Professor Alan Male (2007: 148) väidab, et konkreetse vanuserühma vajaduste täielikuks mõistmiseks tasuks uurida erinevaid laste vanuserühmi ning anda ülevaade trükiste tüüpidest, mis sobiksid igale rühmale. Seega soovitab Alan Male jagada lastekirjanduse 5 vanuserühma:

1. Esimesse rühma kuuluvad kõige väiksemad lapsed vanuses 6 kuust kuni 2 aastani, kes kas ei tunne tähti või alles hakkavad neid õppima. Sellised väikesed lapsed ei loe teksti ega armasta seda kuulata, vaid tahavad vaadata pilte. Niisiis on nende jaoks tehtud interaktiivsed raamatud, mis on täis värvikaid illustratsioone. Need võivad sisaldada väga lihtsat teksti väikses koguses, näiteks hüüdsõnu, aga tavaliselt teksti seal üldse pole.
2. Järgmine kategooria on lapsed vanuses 2–5 a., kes õpivad või oskavad juba silpe kokku veerida. Nendes raamatutes on juba olemas tekst, peamiselt luuletuste kujul, kuid illustratsioonidele omistatakse endiselt suurt tähtsust.
3. Raamatutes, mis on mõeldud lastele vanuses 5–8 a., on juba üsna palju teksti, kuid illustratsioonid võtavad siiski olulise koha. Sageli loevad vanemad selliseid raamatuid oma lastele ette.
4. Järgmisesse kategooriasse kuuluvad 8–12-aastased lapsed, kes loevad raamatuid iseseisvalt. Raamatud koosnevad tavaliselt peatükkidest. Neil on juba palju vähem illustreerivaid materjale, kuna peamine roll on pigem tekstil.
5. Viimane kategooria on üle 12-aastased lapsed. Nendes raamatutes mängib põhirolli tekst, samas raamatutes pole välistatud illustratsioonid, kuid sagedamini on need väikesed dekoratiivsed elemendid või illustratiivsed õpetused.

2.3.2. Sihtrühma segmenteerimine isiksusetüübi järgi

Oma publikuga paremaks resoneerimiseks on oluline mõista selle elupositsiooni, soove ja püüdlusi. Loovjuht ja brändingu agentuuri „Front Total Branding“ looja Andrei Kožanov (2020) pakub jagada kogu sihtrühma neljaks isiksusetüübiks.

Esimene isiksusetüüp on *hedonistid* – enamasti on need noored inimesed, kes püüavad ajaga kaasas käia. Nad järgivad uusimaid trende, püüdlevald uunduste ja muutuste poole, neid tõmbavad modernsus, elavus ja ainulaadsus. Tõenäoliselt katsuvad *hedonistid* leida sellise toote, mida enamikul inimestel veel pole. Neile meeldib, kui töö ei ole šabloonne ning omab ebatavalist ülesehitust. Eredaks näiteks on lastele mõeldud luulekogu „Нарисованное яблоко“ (ingl „The Painted Apple“) (Lisa 2), mille autor on Vladimir Druk ja illustraator Maša Višinskaja. Kohe köidab tähelepanu see, et nii illustratsioonide stiil kui ka raamatu ülesehitus on väga ainulaadsed ja sarnased lapse joonistustega, kellel enamasti puuduvad selge järjestus ja loogika. Kasutatud font on kirjutatud käsitsi, mis raskendab lugemist isegi täiskasvanu jaoks. Kõik see viitab sellele, et raamatukujundus pole tehtud šabloon järgi ning on ainulaadne eksperiment, mis kindlasti ei sobi kõigile.

Teine isiksusetüüp on *iseseisvad*. Enamasti on need vanemad inimesed, kes olid varem *hedonistid*. Tavaliselt on need juhid ja ärimhed, kes võtavad oma tööd väga tõsiselt ning hoolivad tegelikult toote kvaliteedist. On soovitat, et tootel oleks mingi eripära või eelis. Erinevalt *hedonistidest*, pole *iseseisvate* jaoks oluline innovatsioon, vaid kvaliteet ja lakooniline kujundus. Lasteraamatute hulgast on üsna raske leida ereda näite, mis sobiks ainult sellele isiksusetübile. Sel juhul segatakse sageli selle tüübiga veel üks. Näitena võib siin tuua Laura Grünbergi lasteraamatu „Improvesti“ (Lisa 3), mille illustreeris Bilyana Velikova. Raamat on kujundatud maitsekalt ja väga hoolikalt ilma liigsete elementideta. Illustratsioonid on väga puhtad, ja kogu raamatukujundus on üsna lakooniline, mis jätab kvaliteetse toote mulje. Väärub märkimist, et raamatul on isegi olemas järjehoidja, mis saab *iseseisvaid* veelgi rohkem meelitada, sest lisaks lakoonilisele kujundusele on olemas ka praktiline element.

Kolmas isiksusetüüp on *esteetikud*. Nende jaoks on kõige olulisem toote ilu ja välimus. Nad ei pööra suurt tähelepanu toote sisule ja praktilisusele. Kõige sagedamini meelitavad neid armsad ja dekoratiivsed kujundid. Hea näide lasteraamatute seast on Przemystaw Wechterowiczi lasteraamat „Byc jak tygrys“ (ingl „The Secret Life of a Tiger“) (Lisa 4), mille illustreeris Emilia Dziubak. Raamat on täis väikseid dekoratiivseid detaile. Illustreerimise stiil näeb väga armas ja esteetiline välja. Suurt rõhku pannakse illustratsioonidele, mida saab vaadata pikka aega, pannes teksti kõrvale.

Neljas isiksusetüüp on *konservatiivid*. Sellesse tüüpi kuuluvad inimesed, kes hindavad pereväärtusi, traditsioone ja stabiilsust. Nad eelistavad lihtsaid tooteid, mis enamikul on juba olemas. Neile ei meeldi risk, seetõttu on nende jaoks oluline, et toode oleks juba kontrollitud. Neid peaaegu ei huvita toote välimus. Selle kategooria eredaks näiteks on kõik rahvajuttude lasteraamatud, mis on ajaproovi läbi teinud ning toetavad traditsioone. Näiteks Edgar Valteri illustreeritud lasteraamatus „Sipsik“ (Lisa 5), mille autor on Eno Raud, on tegelasi, kes on Eesti rahva seas juba väga tuttavad ja armastatud.

Kolmas ja neljas isiksusetüübid moodustavad suurema osa elanikkonnast ja just need kasutavad massiturgu kõige sagedamini. Samuti tasub arvestada, et inimene kuulub ühele isiksusetüübile üsna harva. Tavaliselt kuulub üks inimene korraga kahele tüübile. Selline segmenteerimine aitab mõista potentsiaalse kliendi vajadusi paremini ning kasutada oma toote kujunduses elemente, mis sobiksid ainult konkreetsele isiksusetüübile, mis omakorda suurendaks nõudlust vastaval turul.

2.3.3. Lühitutvumine sihtturuga

Lisaks sihtrühma määratlemisele peaks raamatuillustraator süvenema ka sihtturule. Selles etapis tasub tutvuda analoogide, hinnaklassi ja võimalike konkurentidega, näha vastava turu trende ja uuendusi, töötuse kvaliteeti, tehnikaid ja materjale. Samuti on oluline tutvuda klientide tagasisidega ja mõista nende soove. Selline uuring aitab raamatuillustraatoril tuvastada võimalusi ja riske, mis võib raamatu tuleviku kujundamisel olla väga kasulik.

2.4. Ideede genereerimine

Järgmine etapp raamatu kujundamises on inspiratsiooni ja visuaalsete ideede kogumine. Iga projekt, töö või tegevus saavad alati alguse ideest. Idee on esimene samm ehk impulss teose loomiseks ning lähtub alati autori vaatepunktist (Krusten et al 2006: 59). Väga sageli võib enne töö alustamist sündida palju ideid, kuid neid ei pruugi alati olla. Esimene juhtum pole nii keeruline nagu teine, sest siis jääb ainult teha otsuse. Sageli aitab raamatu kujundamise ideedega klient ise, samuti aitab raamatu teksti üksikasjalik analüüs, mille käigus hakkavad tavaliselt pähe ilmuma nii tegelaste kujud kui ka terve maailm, kus nad

elavad. Kuid juhtub ka nii, et isegi pärast ülaltoodud etappe võib illustraatoril (eriti algajal) tekkida „blokk“.

Tühjale paberilehele vaatamine võib uue projekti alguses olla kõige stressirohkem, isegi stressirohkem kui esimene kohtumine oma kliendiga. Raamatuillustraatoril on äärmiselt oluline mõista, kuidas tema ideed võivad kujuneda ning kuidas ta saab aidata oma kujutlusvõimet, kui see ei tööta nii nagu tahaks (Zeegen, Crush 2005: 18-19).

Samuti on tähtis märkida, et inspiratsiooni saamine ja selle loominguliseks visuaalseks ideeks suunamine on protsess, mida ei saa lihtsalt ära õppida (Male 2007: 26). See tähendab, et selles protsessis on võimalik saavutada edu vaid armastades oma tööd ja olles asjatundlik. Inspiratsiooni otsimine on kõikide jaoks individuaalne, ja igauks peab leidma oma lähenemise katse-eksituse meetodil.

Loovat inimest saab võrrelda masinaga, mis ei tööta ehk ei genereeri ideid ilma kütusega, ja kütuseks on sellel juhul inspiratsioon. Tänapäeval on palju erinevaid inspiratsiooniallikaid.

2.4.1. Inspiratsiooniallikad

Iga kunstnik peab mõistma, et kui ta piirdub ainult selle objekti uurimisega, millega ta töötab, siis täielikku inspiratsiooni tõenäoliselt ei tule. Inspiratsioonikogu täiendamine peab saama kunstniku elu lahutamatuks osaks. Paljud koguvad erinevaid pilte, mõned säilitavad kritseldusi ja näilikult tarbetuid visandeid – kõik see toob varem või hiljem tulu tulevastes projektides. Raamatuillustraatoril on väga kasulik kanda visandiraamatu pidevalt kaasas ning teha sinna erinevaid märkmeid ja igapäevaseid visandeid (Zeegen, Crush 2005: 30). Mis veel saab olla erinevate piltide ja isiklike märkmete kõrval inspiratsiooniallikaks?

Rumeenia illustraator Aitch jagab oma inspiratsiooniallikat intervjuus koos Sara Barnesiga (2020): „... katalüsaatoriks on inimestega koostöö tegemine. ... See on vastastikune inspiratsiooni vahetamine kliendi ja minu vahel. Inimesed sirutavad sõbra kätt, sest tunnevad end inspireerituna minu tehtud töödest, ja vastutasuks saan ma inspiratsiooni nende soovidest ja nõudmistest“.

Teine lasteraamatute illustraator Gillian McClure (2019) märgib samal ajal oma intervjuus koos Noriko Matsubaraga, et ideede otsimine on väga huvitav protsess, sest häid

ideid ei tule tavaliselt siis, kui elu on väga mugav. Gillian leiab, et ideed tulevad palju kiiremini just languse ajal. Lisaks ideede tugevale stimuleerimisele pole vaja neid jälitada, vaid pigem tuleb neist abstraheeruda ning lubada endale head puhkust, ja sellel ajal hakkavad ideed imekombel tekkima.

Professor Lawrence Zeegen (2005: 31) soovib ka pöörata tähelepanu oma töökeskkonnale. Koht, kus sünnivad loovad ideed, peab olema positiivne ning ei tohiks sisaldada häirivaid tegureid, mis juhivad tähelepanu kõrvale. Illustraatori töökeskkond peab olema rahulik ning võimaldama tal suunata kogu oma tähelepanu tööle.

Tatiana Liubarets (2020) pakub oma artiklis „13 Sources of Inspiration for Content Creation“ mitmeid inspiratsiooniallikaid, mis on valitud erinevate ekspertide küsitluse tulemusena:

1. kõik, mis toimub ümberringi;
2. muusika;
3. lugemine;
4. jalutuskäigud;
5. mängud;
6. meditatsioon ja vaikuse kuulamine;
7. suhtlemine oma publikuga;
8. aeg koos oma pere ja sõpradega;
9. teiste inimeste edulood;
10. teater, kino, galeriid;
11. viimased trendid;
12. positiivne mõtlemine;
13. kolleegid, kes tegelevad loovtööga.

Tulin järeldusele, et meie kaasaegses maailmas on juba palju erinevaid võimalusi oma inspiratsioonikogu täiendamiseks. Mida rohkem veedab illustraator aega töötades ja erinevaid inspiratsiooniallikaid uurides, seda suurem on tõenäosus, et ta leiab endale sobiva tee loovale mõtlemisele ning suudab genereerida visuaalseid ideid paremini.

2.4.2. *Mood boardi* kasutamine

Pärast projekti ideede leidmist on vaja neid oma kliendile parimal viisil esitada. Sõnadel on siin kõrvaline osa, kuna tegemist on illustreerimisega, kus esikohal on visuaalsed kujundid. Just need visuaalid annavad edasi seda, mida sõnad edastada ei suuda.

Disainitööstus, nagu paljud teised tööstusharud, on juba pikka aega tegelenud visuaalsete kujundite esitamisega tujulaudade ehk *mood boardide* kaudu. *Mood board* on tulevase visuaalse lahenduse eelvaade, mis on tehtud kollaaži tehnikas ning „tutvustab konkreetset meeleolu, teemat või tarbijamaailma“ (Erlhoff, Marshall 2008: 266). *Mood boardide* koostamisel saab kasutada erinevaid graafilisi materjale – nii värve kui ka kujundeid, tekstuure, fonte ja sõnu (Zeegen, Crush 2005: 29). See ideede esitamise viis on suurepärase teenäitaja, mis aitab näidata raamatu visuaalset kujundust kliendile arusaadaval viisil ning annab seeläbi võimaluse kiiremini töö juurde asuda ning vältida tarbetuid parandusi ja arusaamatusi projektijuhendamise käigus.

2.5. Töögraafiku koostamine

Iga oma ala meister peab looma oma toote võimalikult kiiresti ja kvaliteetselt. Selleks on vaja suuta koostada oma tööplaani. See on eriti oluline mahuka töö puhul, sest isegi kogenud inimene ei pruugi alati oma jõudu arvutada.

Töö planeerimisel on kõige parem jagada oma töö mitmeks etapiks, mis koosnevad väikestest ülesannetest. See eraldamine aitab planeerida oma tööaja paremini ning hinnata tulevase töö mahtu. Samuti on oluline arvestada puhkepäevadega ning tööga end mitte üle koormata, on tähtis arvestada ka oma töökiirusega. Ülesannete täitmise tähtajad on parem oma kliendiga kooskõlastada. See annab kliendile võimaluse jälgida protsessi, ning raamatuillustraator on motiveeritud täitma ülesandeid õigel ajal.

Professor Alan Male (2007:17) väidab, et tööplaani koostamisel on oluline arvestada mitte ainult tähtaegu ja töö mahtu, vaid ka isiklikke eesmärke, mis aitavad ametialasele arengule kaasa. Saab öelda, et selge tööplaani aitab raamatuillustraatoril tuvastada prioriteete, kooskõlastada oma vaated kliendi vaadetega ning korraldada tööprotsessi efektiivsemalt.

3. PRAKTILINE OSA: LASTERAAMATU „MULLIKE JA POISIKE” ILLUSTRERIMINE

Antud peatükk on täielikult pühendatud minu lõputöö praktilisele osale, mis on seotud Aljona Kordasi lasteraamatu „Mullike ja poisike“ kujundamisega. Enne raamatu kujundamist proovisin järgemööda viia läbi kõik ettevalmistavad etapid, mis on kirjeldatud eelmises peatükis. Selles peatükis esitan iga läbitud etapi üksikasjaliku kirjelduse, kus tutvustan raamatu „Mullike ja poisike“ ideed, näitan oma mõttekäiku lasteraamatu kujundamise protsessis ning kirjeldan lõpptulemust.

3.1. Lähteülesanne

Esimesel vestlusel, mis toimus 4. detsembril 2019. aastal Skype'i kaudu, arutasin oma kliendiga lasteraamatu „Mullike ja poisike“ projekti. Vestluseks seadsin projekti olulisi ülesandeid, mille jagasin mugavuse huvides viiesse kategooriasse – üldised omadused, illustreerimine, küljendamine, lõpptoode ja mida tuleks vältida.

Üldised omadused:

- raamat on suunatud eelkooliealistele lastele;
- raamat peab olema atraktiivne ka täiskasvanutele, sest nemad ostavad ja loevad seda raamatut oma lapsele ette;
- illustreerimine ja kujundus peavad võimalikult täpselt vastama autori poolt ettevalmistatud maketile.

Illustreerimine:

- illustreerimisel tuleb kasutada ringe;
- illustratsioonid peavad moodustama ühe pildi, ehkki need on ringidega piiritletud (binokli efekt);
- illustratsioonid peavad olema atraktiivsed ning äratama lapses huvi;
- illustratsioonide kompositsioon peab lähtuma süžeeest;
- tegelaste kujutamiseks on vaja kasutada eredaid ja küllastunud värve;
- raamatu tegelased peavad olema leebed, lahked ning tekitama positiivseid emotsioone;

- joonistatud maastikud peavad olema realistlikud ning äratama soovi seal kõndida.
- Küljendamine:
- raamatu formaat peab olema ruuduline, küljega vahemikus 20-22 cm;
 - kujundus peab olema harmooniline;
 - tekst peab olema suur, hästi loetav, et tähti õppiv laps saaks lugeda seda ise;
 - valitud font peab sobima illustratsioonidega hästi.

Lõpptoode:

- lõpptooteks on raamatu fail (lähtuvalt hetkeseisust, märts-aprill 2020), mille saab hiljem kasutada suure tiraaži trükkimiseks.

Mida tuleks vältida:

- raamatu formaat ei tohi olla ristkülikuline;
- illustratsioonid ei tohi olla hirmutavad ega ebameeldivad;
- illustratsioonid ei tohi olla tuhmides värvides;
- tegelaste välimus ei tohi tekitada hirmu ega negatiivseid tundeid.

Kokkuvõtteks võin öelda, et esimene vestlus on õnnestunud. Minu klient oli väga entusiastlik ja tähelepanelik. Rahuliku arutelu käigus seadsime mitu selget eesmärki ning leppisime kokku järgmise vestluse, mille eesmärk oli tutvuda raamatu autoriga.

3.2. Raamatu autor

Teisel Skype'i vestlusel, mis toimus 6. detsembril 2019. aastal, palusin oma kliendil Aljona Kordasil rääkida rohkem endast kirjanikuna, jagada tema kogemusi kirjanduse alal ning selgitada selle lasteraamatu ideed.

3.2.1. Autori kogemus kirjanduse alal

Selgus, et Aljona on pikka aega kirjutanud jutte, novelle, luuletusi ja isegi stsenaariume. Lisaks huvitub tema populaarsest psühholoogiast ja aju-uuringutest. Aljona jagas hea meelega oma kogemust kirjanduse alal kronoloogilises järjekorras:

- alates 2000. aastast hakkas Aljona kirjutama luuletusi armastusest, poeetilisi jutte, nii filosoofilisi kui ka poliitilisi luuletusi;

- 2008. aastal luges ta L.N. Tolstoi romaani „Sõda ja rahu“. „See raamat pööras mu maailma tagurpidi, ärkas põletav soov kirjutada oma lugu. Lev Tolstoi on siiani minu iidol ja etalon kirjandusmaailmas,“ - räägib Aljona Kordas (2019);
- 2009. aastal hakkas Aljona kirjutama oma esimesi novelle, nn matkamärkmeid, sest enamik neist põhines lugudel, mis on juhtunud teel. „Lood avaldati sotsiaalvõrgustikes, ning need saavutasid populaarsust. Kõige populaarsem lugu „VALIKU KOHTA” on kogunud enam kui 5400 vaatamist, 20 jagamist, sealhulgas suurte infokeskkondade poolt, palju kommentaare erinevates online keskkondades ning palju meeldivusi ja vastukõlasid,“ - lisab Aljona Kordas (2019);
- alates 2015. aastast tegeleb ta psühholoogia uurimustega, samuti uurib informatsiooni tegureid, mis mõjutavad inimesi;
- aastatel 2016–2019 kirjutas filmistsenaariumi;
- 2019. aastal tekkis idee luua lastekirjanduses uus suund. Uue aja raamatud „The New Age Book“ või raamatusari „Happy Book“, mis sisaldaks positiivseid hoiakuid, aitaks lapsel endasse uskuda ning saada uusi teadmisi ümbritseva maailma kohta.

Pöörasin oma tähelepanu ka sellele, et kirjanik Aljona on kahe lapse ema. Kuna klient on arendanud uut suunda lastekirjanduses, on emaduse kogemus väga kasulik. Autor-ema mõistab paremini lapsi, nende ettekujutust maailmast, püüdlusi, huve ja soove. Tulin järeldusele, et tulevase raamatu illustreerimise etapil tasub kuulata kliendi kommentaare, sest tänu emaduse kogemustele tunneb Aljona, milliste kujundustega on parem lastele informatsiooni edastada.

Tulevase raamatu autorist rohkem teada saades sai mulle selgeks, et ta võtab lasteraamatu kirjutamist tõsiselt ja tasakaalukalt. Samuti sain paremini aru, kuidas suhelda oma kliendiga ning mis küsimustes on parem teda kuulata.

3.2.2. Raamatu loomise idee

Lasteraamatu „Mullike ja poisike“ idee ainulaadsus seisneb selles, et raamatu teksti loomise käigus on võetud arvesse „õiged hoiakud“, mis aitavad lapsel uskuda endasse ning saada uusi teadmisi ümbritseva maailma kohta. Aljona Kordas (2019) jagas ka oma inspiratsiooni selle raamatu loomiseks:

„Selle raamatu idee tuli siis, kui jalutasin mööda Tallinna linna ja nägin järsku palju seebimulle. Need olid erineva suurusega, väikseimast suurimani. Kogu linn muutus maagiliseks, lapsed jooksid rõõmsalt seebimullide ümber. Mullid olid väga vastupidavad, lendasid otse inimeste juurde ja rippusid õhku. Neis võis näha oma peegeldust, vikerkaart, isegi Tallinna ja seda, milleks piisas fantaasiast.

Siis tuli mul idee kirjutada lugu mullikesest, tema eneseotsingust ning sellest, kuidas ta leidis end ühe poisi abil. Tegelikult pole seebimull miski, see võib iga hetk lõhkeda, ja teisest küljest on see kõik, sõltuvalt sellest, kes seda vaatab.

Jutt tuli välja lahke, ja nagu hiljem selgus, ei sisalda see lapse jaoks „negatiivseid hoiakuid“ ega plokkke. Seetõttu oli see valitud esimeseks raamatuks „The New Age Book“ raamatusarjast „Happy Book“.

3.3. Luuletuse analüüs

Järgmine kohtumine kliendiga toimus Tallinnas 21. detsembril 2019. aastal, selle eesmärk oli mõista luuletuse „Mullike ja poisike“ mõtet. Kogu analüüsi tegin koos raamatu autoriga. Mugavaks analüüsi esitamiseks jagasime luuletuse kolmeks osaks – hommik, päev ja õhtu.

3.3.1. Esimene osa: Hommik. Reisi algus.

Lugu algab sellest, et peategelane Mullike ilmub aeda. Maas seisab puuküna veega. Puukünasse kukub seep, ja laiali lendab eri suundades palju seebimulle. Aia elanikud imetlevad neid. Põhielemendid illustreerimiseks: küna, seebimullid, peategelane mullike, aia elanikud.

«Он взлетел и появился, Целым миром восхитился!» (katkend luuletusest).

„Ta tõusis ja ilmus, Kogu maailma imetles!“ (sõnasõnaline tõlge).

Peategelane imetleb samuti kõike, mida ta aias näeb, tema entusiasm on nii suur, tema elamistahe ja soov imetleda universumit on nii tugevad, et ta tõuseb kosmosesse ja näeb tohutut Maad. Põhielemendid illustreerimiseks: mullikese entusiasm, kosmos, Maa.

Mullike tunneb rõõmu, kuid varsti hakkab võrdlema end sellega, mida ta näeb. Tema sees ärkab soov jälgendada Maad. Ta peab end väikseks ning kaotab oma esialgse elurõõmu. Põhielemendid illustreerimiseks: mullike on väike ja kurb.

Luuletuse autor Aljona Kordas (2019) seletab, et esimeses osas „hommik“ saab leida analoogiat elu algusega. Iga inimene on sündides ilus lihtsalt oma sündimise tõttu. Inimene saab tingimusteta armastust lihtsalt niisama. Kogu maailm armastab vastsündinut, ja ta hakkab tundma maailmaga ühtsust, kuid enesearengu jooksul eraldub isik maailmast ning algab võrdlemine. Ühtsustunne kaob ära, ja eneseteadvuse soov tuleb läbi võrdluse – kes ma olen?

3.3.2. Teine osa: Päev. Enesekaotus.

Niisiis hakkab mullike võrdlema ennast Maaga ja otsustab, et Maa on suur ja tähtis, aga tema ise on väike ja tühi. Mullike keskendub sellele, et temal on mingi viga.

«Он во всём вокруг себя, Видеть стал укор в глаза.» (katkend luuletusest).

„Kõiges enda ümber, Ta hakkas süüdistusi nägema.“ (sõnasõnaline tõlge).

See, mis on sees, peegeldub ka väljapoole. Konnad ja kalad, keda mullike kohtab teel, pilkavad teda, mis on jällegi mullikese jaoks kinnitus, et temal on mingi viga. Mullike hakkab kaotama jõudu ning lõpuks kaotab võime mõista oma elu mõtet. Põhielemendid illustreerimiseks: mullike on väsinud, kurb ja kadunud, konnad ja kalad naervad.

Teine osa „päev“ näitab, et maailmast arusaamine sõltub tegelikult isiksusest endast, kuid samal ajal on maailm nagu peegel, see, millesse tegelane usub ise. Raamatu autor tahab sellega näidata, et enesekaotamine viib selleni, et elutee kaotab rõõmsad värvid ning muutub kannatuseks.

3.3.3. Kolmas osa: Õhtu. Eneseleidmine ja püüdlus teadmiste poole.

Mullike saab aru, et pole mõtet Maad jälitada ja jäljendada. Ta hakkab püüdlema valguse poole (teadmiste, tõe poole).

«Об одном теперь мечтаю: Солнца свет впитать желаю.» (katkend luuletusest)

„Unistan nüüd ühest asjast: Tahan päikesevalgust endasse imada.“ (sõnasõnaline tõlge).

Sellel hetkel püüab väike poiss peategelase kinni. Poisike näeb mullikese sees maagilisi võimalusi. Tal on rõõm, et mullikese sees saab näha kogu maailma ning temaga saab reisida läbi piiritu fantaasiamaailma. Poisi ema toetab teda ja jagab temaga rõõmu. Põhielemendid illustreerimiseks: poiss, ema, imevalgus, rõõmus mullike.

Kolmas osa „õhtu“ jutustab sellest, et kui peategelase mõtete fookus lülitub tõe otsimisele (eneseotsimisele), avastab ta kohe oma potentsiaali. Esialgne ühtsus maailmaga taastub, kui maailm sees ja maailm väljaspool on üks ja sama.

Poiss näitab oma tegevusega, et tema elab, nagu süda ja vabadus käskivad. Ta rõõmustab mullikese üle, avab koos temaga uue maailma ning laseb tal minna lõputute võimaluste lennule.

«Белый свет ты посмотри, – Пузырьку кричит, – лети!» (katkend luuletusest).

„Vaata valget valgust, – Hüüab Mullikesele, – lenda!“ (sõnasõnaline tõlge).

Poiss pole oma uude sõpra kiindunud. Ta teab, et ime võib iga hetk leida kõikjalt, sest suurim ime asub igaühes. Põhielemendid illustreerimiseks: poiss laseb mullikese rõõmsalt lahti, mullike vaatab entusiastlikult.

3.3.4. Järeldused

Analüüs näitab, et sellel lool on sügav moraal – isik kaotab end, kui ta püüab jäljendada teisi, aga leiab ennast, kui püüdleb tunnetuse poole, avastab oma parimad küljed ning hakkab uskuma endasse. Selline moraal on kasulik ja huvitav mitte ainult lastele, vaid ka täiskasvanutele, kes ostavad ja loevad seda raamatut oma lastele ette.

Pärast luuletuse analüüsi sain aru, et kogu loo võtmehetk on mullikese enda teekond – lugu on täis erinevaid sündmuspaiku, mis taaskord näitavad Maa mitmekesisust ja ilu,

mida peategelane imetleb kogu süžee jooksul. Tulin järeldusele, et lasteraamat „Mullike ja poisike“ peab kindlasti sisaldama erinevate maastike kujutisi.

Selles etapis määrasin oluliste kujude minimaalse hulga, mille abil saab lasteraamatu „Mullike ja poisike“ loo visuaalselt edastada. Analüüsi tegemisel mõistsin ka, et poisike on kõrvaltegelane, ehkki tema nimi on raamatu pealkirjas olemas. Poisike mängib loos olulist rolli, kuid ilmub alles raamatu lõpus, nii et peategelane, kelle ümber keerleb kogu lugu, on Mullike. Seega saan aru, et raamatu kaanel on parem mitte kujutada poissi täies suuruses, vaid ehitada kogu kompositsiooni mullikese ümber.

3.4. Sihtrühm

Kuna tegelesin lasteraamatuga, mis on mõeldud väikestele lastele, jagasin sihtrühma 2 rühma: lugejad ja ostjad. Seega esimeses sihtrühmas (lugejad) on vene keelt kõnelevad lapsed vanuses 2 kuni 7 aastat.

Teise sihtrühma (ostjad) määramiseks viisin läbi küsitluse teemal „Raamat eelkooliealisele lapsele“. Küsitlus toimus Interneti kaudu ajavahemikul 10.–16. jaanuar 2020. a. Google Formsi abil. Kuna raamat „Mullike ja poisike“ on algselt plaanis avaldada Eestis vene keeles, oli küsitlus suunatud Eestis elavatele venelastele, kelle jaoks on lasteraamatu ostmise teema aktuaalne.

Küsitlus koosnes seitsmest küsimusest (Lisa 6): kolm neist puudutasid vastajate andmeid (sugu, vanus, elukoht), ja neli küsimust olid seotud raamatu ostmisega eelkoolialise lapse jaoks. Küsitluse eesmärgiks oli selgitada välja raamatu „Mullike ja poisike“ potentsiaalsed ostjad ning nende vajadused.

Küsitluse tulemuste kohaselt võttis sellest osa 52 inimest, kellest üle poole (84,6%) on naised ja ülejäänud 15,4% on mehed. Kõikidest vastajatest on 32,7% vanuses 20–24 aastat, samuti 32,7% on vanuses 25–34 aastat ja 19,2% on vanuses 35–44 aastat. Veidi üle poole vastajatest (53,8%) elab Harjumaal ja 28,8% Ida-Virumaal. Kõige selle põhjal võib järeldada, et eelkoolialistele lastele mõeldud raamatute ostmisest on rohkem huvitatud Harjumaal elavad 20–34-aastased naised.

Huvitav on see, et vastates küsimusele „Kui sageli ostate eelkoolialistele mõeldud lasteraamatuid?“, jagunesid vastajad kaheks peaaegu võrdseks rühmaks. 52% vastajatest

ostab selliseid raamatuid üsna sageli, ja veidi vähem kui pool vastajatest (48%) märkis, et ostavad neid üsna harva või pole neid veel ostnud. Selle küsimuse põhjal saadud tulemusi saab seletada järgmiselt: vaatamata sellele, et 51,9% vastajatest märkis, et nemad ostavad selliseid raamatuid pigem oma lapsele, täpselt sama osa vastajatest (51,9%) ostab raamatuid oma sugulase jaoks (lapselapsele, vennapojale jne). Samal ajal 40,4% ostavad selliseid raamatuid teise lapse jaoks ja 19,2% oma sündimata lapse jaoks. Seega on üsna palju inimesi, kes ostavad selliseid raamatuid mitte ainult oma lapsele, vaid ka kingituseks sugulasele, oma tulevasele või kellegi teise lapsele.

Kasulik oli teada saada, kust vastajad lasteraamatuid kõige sagedamini ostavad. Neile oli pakutud Eestis populaarseid variante – Apollo, Rahva Raamat, supermarketid (Coop, Maxima, Rimi jt), veebipoed (Amazon, AliExpress, eBay jt) või muud raamatupoed. Küsitluse tulemuste kohaselt eelistab peaaegu pool vastajatest (40,4%) osta lasteraamatuid Rahva Raamatust, 19,2% vastajatest ostab lasteraamatuid teistest raamatupoodidest ja 13,5% Apollost. Seega võib järeldada, et Eestis saab kõige suurema nõudluse lasteraamatu „Mullike ja poisike“ järele saavutada Rahva Raamatu kaudu.

Viimase küsimuse eesmärgiks oli välja selgitada, mis on vastajatele kõige olulisem eelkooliealisele lapsele raamatu valimise käigus. Suur vastajate arv (71,2%) kinnitab, et eelkõige pööravad nad tähelepanu nii tekstivormingule, mis oleks lastele mugav, kui ka kaunite illustratsioonide ja esteetilise kujunduse olemasolule. Esitatud loetelust olid kõige vähemtähtsamad kallis ja kvaliteetne välimus (3,8%) ning suur arv arvustusi teistelt ostjatelt (7,7%).

Küsitlusest saadud andmete analüüs võimaldab järeldada, et lasteraamatu „Mullike ja poisike“ teine sihtrühm koosneb peamiselt Harjumaal elavatest 20–34-aastastest naistest, kes ostavad lasteraamatuid enamasti Rahva Raamatust ja pööravad tähelepanu eelkõige lastele mugavale tekstivormingule ning atraktiivsete illustratsioonide ja raamatu kujunduse olemasolule.

3.5. Sihtturu vaatlus

Kõigepealt otsustasin tutvuda analoogidega just Rahva Raamatus, kuna enamik potentsiaalseid kliente ostab lasteraamatuid sealt. Eesti suuruselt teine populaarne raamatupood on Apollo. Vaatamata sellele, et Apollot eelistab väike osa potentsiaalsetest klientidest (13,5%), otsustasin siiski uurida selles poes pakutavaid lasteraamatuid. Võtsin arvesse ainult venekeelseid koolieelikutele mõeldud lasteraamatuid.

Vaatluse ajal pöörasin oma tähelepanu järgmistele kriteeriumitele:

- raamatu formaat;
- paberi ja kaane materjal;
- esi- ja tagakaane kujundus;
- ees- ja tiitellehed;
- illustratsioonid;
- esteetika ja harmoonia;
- värvipalett;
- teksti kujundus.

Pöörates tähelepanu raamatu formaadile, märkasin, et formaat pole põhimõtteliselt suur. Raamatu suurus on valitud spetsiaalselt väikestele lastele või nii, et raamatut oleks mugav lugeda voodis enne magamaminekut. Liiga suured formaadid pole siin eriti populaarsed. Keskmiselt on raamatu laius umbes 15 cm.

Lapsed sirvivad sageli raamatut hooletult, seega on lasteraamatu paber tavaliselt üsna paks. Läikiv ja matt paber on võrdselt populaarsed.

Minu vaatluse põhjal on üsna paljudel raamatutel läikiv kaas, mis on üsna loogiline, sest väikesed lapsed määrivad sageli midagi, ja läikivat kaant on palju lihtsam puhastada kui matti. Lisaks sellele, meelitavad lapsi tõenäoliselt läikivad objektid, seetõttu eelistavad vanemad sageli läikiva kaanega lasteraamatuid. Kuid minu arvates on see maitseasi. Riiulitel oli ka suur hulk mattide kaantega lasteraamatuid, mis nägid välja sama atraktiivsed nagu läikivate kaantega raamatud.

Pakutud lasteraamatute kaaned on sageli üle koormatud igasuguste mitmevärviliste kunstielementide ja suurtähtedega kirjutatud nimedega. Lisaks on lasteraamatute eeslehed sageli kujundatud huvitavalt. Illustratsioonidel on palju erinevaid loomi ja taimi, suurt

rõhku pannakse just neile, mis on väikese lapse arenguks väga kasulik. Enamasti tekitavad kõik illustratsioonid ainult positiivseid emotsioone.

Lasteraamatutes kasutatakse tavaliselt väga rikkalikke värve, kuid see kõik on maitseküsimus. Riiulitel on ka palju kvaliteetseid lasteraamatuid, mis on tehtud rahulikes või pastelsetes värvides. Üldiselt ei tohiks värvid olla liiga tuhmid ega vastupidi liiga erksad.

Lasteraamatute tekst erineb väga täiskasvanute raamatute tekstist. Siin valitakse selge ja sõbralik font, millel on üsna suur suurus. Mõnedes pakutud lasteraamatutes märkasin, et teksti ümber ei olnud piisavalt tühja ruumi, mille tõttu tundus lehekülje kompositsioon ülekoormatud.

3.6. Inspiratsioon

Minu kliendil oli oma selge visioon illustratsioonidest ja teksti kompositsioonist, mille ta otsustas edastada oma maketi kaudu (Lisa 8). Makett näitab selgelt mitte ainult kompositsiooni, vaid ka iga illustratsiooni meeleolu, mis teeb inspiratsiooni kogumise lihtsamaks ning annab mulle võimaluse raamatu atmosfääri paremini tunda.

Oma inspiratsiooni sain erinevatest allikatest. Suurt mõju avaldas minule Poola illustraator Emilia Dziubak. Mind üllatasid meeldivalt tema illustratsioonid raamatus „Little Pearl“ (Lisa 9). mille esikaanel kujutas ta suurepäraselt valguse ja varju mängu. Teises raamatus „Byc jak tygrys“ (ingl „The Secret Life of a Tiger“) (Lisa 4) edastas ta ilusasti roheline džungli atmosfääri, täites seda mitmesuguste taimede, putukate ja lilledega. Tema tegelaste ja objektide vormid on üsna lihtsad, kuid samal ajal dünaamilised ning on täis väikseid detaile, mis köidab tähelepanu ja äratav huvi neid pikka aega uurida.

Lisaks teistele kunstnikele otsisin inspiratsiooni ka Internetist, oma ümbrusest ja isegi muusikast. Uurisin erinevaid värvide, tekstuuride ja kujundite ühendeid. Vaatamata sellele, et klient usaldas illustreerimise stiili valiku mulle, proovisin ikkagi arutada kõike temaga ning tema arvamuse kohta rohkem küsida. Jõudsime järeldusele, et illustratsioonid peavad olema kaasaegsed ning neid tuleb teha digitaalselt, aga imiteerida kunstivahendeid, näiteks akvarelli ja pliiatsi. Objektide vorm peab olema suhteliselt lihtne, kuid samal ajal

detaliseeritud. Värvid ei pea olema toksilised, vaid eredad. Lõpuks lõin *mood boardi* (Lisa 10), mis sai lasteraamatu „Mullike ja poisike“ illustreerimise stiili põhisuunaks.

3.7. Tööplaan

Mugavama ja korraldatud töö jaoks jagasin oma edasise töö mitmeks suureks ülesandeks, mille reastasin toimumise järjekorras:

1. teha tegelaste ja maailma mõnede elementide kavandeid;
2. valida Adobe Photoshopis raamatu jaoks sobivaid tekstuure, pintsleid ja värvivalikut;
3. teha iga lehe kompositsiooni visand kliendi maketi põhjal;
4. joonistada kõik illustratsioonid ilma kontuurita;
5. parandada kõik illustratsioonid ära ja lisada kontuur;
6. lisada igale lehele peategelane sobivas meeleolus;
7. kinnitada koos kliendiga kõigi illustratsioonide lõplik versioon;
8. luua Adobe InDesignis raamatu makett ja moodulvõrk;
9. paigutada tekst ja illustratsioonid lehekülgede peale;
10. valida sobiv font;
11. kujundada raamatukaas ja eesleht;
12. kinnitada terve raamatu kujundus kliendiga.

Pärast seda määrasin kõikide ülesannete täitmise tähtajad ning teavitasin sellest oma klienti. Projekti vältel pidasin oma tööplaanist kinni, mis andis mulle võimaluse korraldada oma tööaega võimalikult tõhusalt, arutada progressi oma kliendiga ning teha vajalikke muudatusi õigeaegselt.

3.8. Tulemus

Pärast oma tööplaani koostamist hakkasin raamatut illustreerima. Alustuseks tegin tegelaste ja mõnede keskkonna elementide esialgseid visandeid (Lisa 11). Peategelase keskkond ja tema emotsioonid mängivad olulist rolli teksti sisu edastamisel. Seetõttu püüdsin mitmekesistada raamatut erinevate maastike ja peategelase meeleoludega, kuid

samal ajal lähtuda kliendi maketist ehk tema kompositsioonilistest lahendustest. Klient kinnitas minu kavandid ja raamatu formaadi 20 x 20cm, misjärel asusin illustreerimisele.

Kõik illustratsioonid on tehtud programmis Adobe Photoshop CC 2017 kolme pintsli abil (Lisa 12), millest üks jäljendab gvašši (põhipintsel), teine jäljendab pliiatsit (kontuuri jaoks) ning kolmas loob iga illustratsiooni ümarale raamile katkise serva. Terve illustreerimise käigus töötasin ainult ühe värvipaletiga, et saavutada ühtse värviharmonia (Lisa 13). Raamatu jaoks proovisin valida selliseid tegelaste kujusid, mis näevad sõbralikud ja naiivsed välja. Kõik raamatu illustratsioonid on joonistatud ringides, kuna ring sümboliseerib seda, kuidas mullikene näeb maailma. Igale illustratsioonile oli ka lisatud kriimustatud tekstuuri, et saavutada suurema efekti, nagu see oleks joonistatud värvidega.

Tekst oli vormistatud pärast illustratsioonide paigutamist programmis Adobe InDesign CC 2017. Luuletuse jaoks proovisin valida fondi, mis harmoneeruks illustratsioonidega hästi ning oleks väikesele lapsele selge ja loetav ega ei tekitaks silmadele koormust. Otsustasin kasutada mõnda sans-serif fonti, mis jätkaks sõbraliku mulje. Niisiis põhiteksti jaoks valisin fondi nimetusega Montserrat ning lisaks sellele valisin veel 3 dekoratiivset fonti (Lisa 14). Teksti joondamine mängib samuti väga olulist rolli, ja lastekirjanduse puhul on parem joondada teksti vasakule, kuna väikesel lapsel on järgmise rea alguse palju lihtsam leida, kui kõik read algavad täpselt teineteise all (Kaskmann 2020). Seetõttu oli luuletuse tekst joondatud vasakule, mille pärast oli valitud lugemisele sobiv kirjasuurus.

Raamatukaas on samuti tähtis element, teisisõnu on kaas raamatu nägu. Tahtsin kujundada seda niimoodi, et see oleks selge ning ei tunduks ülekoormatud (Lisa 15). Aluseks otsustasin kasutada illustratsiooni 25. leheküljelt (Lisa 16). Kuna terve raamatu süžee on ehitatud mullikese ümber, otsustasin koondada kogu vaataja tähelepanu naeratavale mullikesele, mida hoiavad poisikese käed. Need käed panevad vaataja mõistma, et loos on veel üks oluline tegelane, kelle välimus jääb intrigeerima.

Kaane kujundamisel pakkusin kliendile mitmeid erinevaid taustavärve, kuid parimaks variandiks osutus lõpuks sinine. Kollase värviga sulasid poisi käed taustaga kokku, roheline ei vastanud temale (roheline on pigem seotud maa ja taimedega kui taeva või maagiaga), aga violetne taust harmoneerus kaanel olevate illustratsioonidega, kuid ei

sobinud üldse raamatu sisuga ega ülejäänud illustratsioonidega kokku. Sinine värv on peategelase mullikese värv. Niisiis just sinisel taustal edastab mullikene oma puhtust ja läbipaistvust ning poisi käed kontrasteeruvad ilusasti kaane taustaga.

Lõpuks tuli välja 28 lehekülge, sealhulgas tiitellehed ning leht raamatu lõpus, kus on toodud välja autori kirjeldus ja raamatu loomise idee (Lisa 17). Kaaneks otsustasin valida kõva kaane mati laminaadiga. Kõvakaanelisel raamatul on ka eeslehed, mille peal kujutasin tähistaevast.

KOKKUVÕTE

Kokkuvõtteks saab öelda, et kõik ülaltoodud ettevalmistavad etapid mõjutavad üsna tugevalt raamatu kujundamise lõpptulemust ning potentsiaalsete ostjate ja lugejate vajaduste mõistmist. Lisaks annab analüüsi etappide läbimine enne raamatu kujundamist tõsise aluse õigete lahenduste valimiseks ning häälestab raamatuillustraatorit tööks. Suhtlus kliendiga, tema vajaduste ja soovide analüüs ja mõistmine aitavad valida eelnevalt sobiva värvilahenduse, tegelaste välimuse ja meeleolu ning stiili, et hiljem seda ei peaks täiesti ümber tegema. Seega annavad turu vajaduste ja kliendi soovide väljaselgitamine, kirjandusteose analüüsimine ja tööplaani koostamine võimaluse läheneda raamatu projektile professionaalselt, korraldada edaspidist illustreerimis- ja küljendamisprotsessi võimalikult tõhusalt ning süveneda projekti igast aspektist.

Oma lõputööga soovin juhtida raamatuillustraatorite tähelepanu protsessidele, mis võivad muuta täielikult nende konkreetse raamatu kujunduslahendusi ning seeläbi parandada lõpptulemust ja mõjutada turunõudlust raamatu järele.

Töös käsitletakse raamatu illustreerimise ettevalmistavaid etappe ainult sissejuhataval tasemel. Selle sihipärast uurimist saab kindlasti jätkata, ja see võiks olla iga teoreetilises osas kirjeldatud etapi sügavam uurimine. Mis puutub praktilisse ossa, siis selle projekti lõppedes sain suurepärase võimaluse jätkata koostööd oma kliendiga lasteraamatute sarja loomisel/illustreerimisel.

Kõik sissejuhatuses püstitatud eesmärgid ja ülesanded on saavutatud. Lõputöö tulemuseks sai illustreeritud ja küljendatud lasteraamat „Mullike ja poisike“.

Enamik raskusi tekkis peamiselt praktilises osas. Kuna projekt oli üsna mahukas, aga mul polnud selles valdkonnas piisavalt kogemusi, oli oma oskuste, aja ja töö mahu planeerimine üsna keeruline, millega sain siiski edukalt hakkama. Käesoleva lõputöö tegemisel sain väärtuslikku kogemust lasteraamatute kujundamisel. Arvan, et saadud teadmised aitavad mul tulevikus läheneda raamatu kujundusele professionaalsemalt ning korraldada oma tööprotsessi tõhusamalt.

Sooviksin tänada oma juhendajaid Maris Kaskmanni ja Jaanus Eensalu suure abi ja soovitude eest. Lisaks olen väga tänulik oma konsultandile Marja-Liisa Platsile, kes aitas mind kujunduse küsimustes ning andis palju head nõu.

SUMMARY

Nowadays, the topic of book illustration is becoming increasingly relevant. There are many different types of books and literary genres. Each of them pursues its own goals and has a specific group of readers. All of this affects the nature of the design of a book. Therefore, for the development of an illustrated book, and for the book to become in demand on the market, for me, as a book illustrator, it is important to consider not only the wishes of the client, but also the opinions of potential readers. It is important to illustrate a book in such a way that the author's thoughts are conveyed correctly and without distortion, and so that the target audience understands the author's intentions and shows interest in the book. This is the main reason why I decided to conduct a study on this topic. I took a children's book as the basis, because while illustrating a children's book, the illustrator uses their maximum amount of skills.

The aim of this thesis is to identify the processes that may subsequently influence the decisions of designing a book, as well as the distribution of those processes in a logical order, which I can personally apply in practice in the future. With this project, I wish to draw the attention of book illustrators to the moments that could fundamentally change their design decisions of a particular book, and thereby improve their result and make the book more in demand on the market.

This thesis reveals the role and tasks of the illustrator of children's books in the modern world, analyses the stages that a successful book design depends on, and simultaneously describes their importance and benefit.

In the practical part, I created a book filled with colorful illustrations, the aspiration of which was and is to pique interest not only in children but also in adults. A Russian poem by Alyona Kordas “Пузырёк и мальчик” (eng “The Little Bubble And Boy”) (ages 2-7 years) was chosen as the literary basis. While illustrating this book, I followed all the steps described in the theoretical part, and as a result I was able to delve into the project from all points of view and take into account both the wishes of the client and the needs of the target audience.

In the process of working on this project, I gained valuable experience on the topic of children's book design, which I can definitely apply in the future. Upon the completion of

this project, the prospect of further cooperation with the client and the publication of a whole series of books has opened up before me.

KASUTATUD KIRJANDUS

Vardell, S. (2019). *Children`s Literature in Action: A Librarian`s Guide, 3rd Edition*. Inglismaa: Libraries Unlimited.

Wikland, Ilon. (2017). Ilon Wikland. Haridus- ja Teadusministeerium. [videolindistus] https://www.youtube.com/watch?v=QidP2_W6mBE (02.05.2020)

(2005, 11.veebr). Ilon Wikland 75. — *Õpetajate Leht*, lk. 10.

Roman, J. 45 Markets of Illustration. [www] <https://www.commarts.com/columns/45-markets-of-illustration> (02.05.2020)

Sitnikova, E. (2016) Illustratsioon kui lasteväljaannete sisu visuaalne komponent. Illustratsioon kui vizual`nyj komponent kontenta detskih izdanij. — *Filologičeskie nauki. Voprosy teorii i praktiki*, nr 2, lk 62-68.

Kelnik. Briifing kliendiga: kuidas läbi viia ja mida küsida. Brifing s klientom: kak provesti i čto sprašivat`. [www] <https://tinyurl.com/yc43uzfp> (15.03.2020)

Zeegen, L., Crush. (2005). *The Fundamentals of Illustration*. Šveits: AVA Publishing SA.

Krusten, R., Kumberg, K., Mürsepp, M., Niitra, M., Ojala, H., Palm, J., Reidolv, M., Tarrend, A. (2006). *Lastekirjanduse sõnastik*. Tallinn: Eesti Lastekirjanduse Teabekeskus.

Male, A. (2007). *Illustration: a Theoretical & Contextual Perspective*. Šveits: AVA Publishing SA.

Sigov, V. (2019). *Lastekirjandus*. Detskaja literatura. Moskva: Jurajt.

Perilli, R. Why You Must Define Your Target Audience and How to Do It. [www]
<https://www.business2community.com/marketing/must-define-target-audience-01582183>
(10.04.2020)

Kožanov, A. Tarbijapsühholoogia. Psihologija potritebitelja. [videolindistus]
<https://www.youtube.com/watch?v=eTupqXGEXYw> (05.05.2020)

Barnes, S. Interview: Aitch Fuses “Uneasiness” With Florals in Alluring Folk-Inspired
Illustration. [www]
<https://www.brwnpaperbag.com/2018/08/28/interview-aitch-illustration/> (10.04.2020)

McClure, Gillian. (2019). Interview with Children’s Author/Illustrator Gillian McClure.
Matsubara, Noriko. [videolindistus] <https://norikoart.com/interview-with-gillian-mcclure/>
(20.04.2020)

Liubarets, T. 13 Sources of Inspiration for Content Creation. [www]
<https://writtent.com/blog/13-personal-sources-of-inspiration-for-great-content-creation/>
(10.04.2020)

Erlhoff, M., Marshall, T. (2008). *Design Dictionary: perspectives on Design Terminology*.
Basel: Birkhäuser Verlag AG.

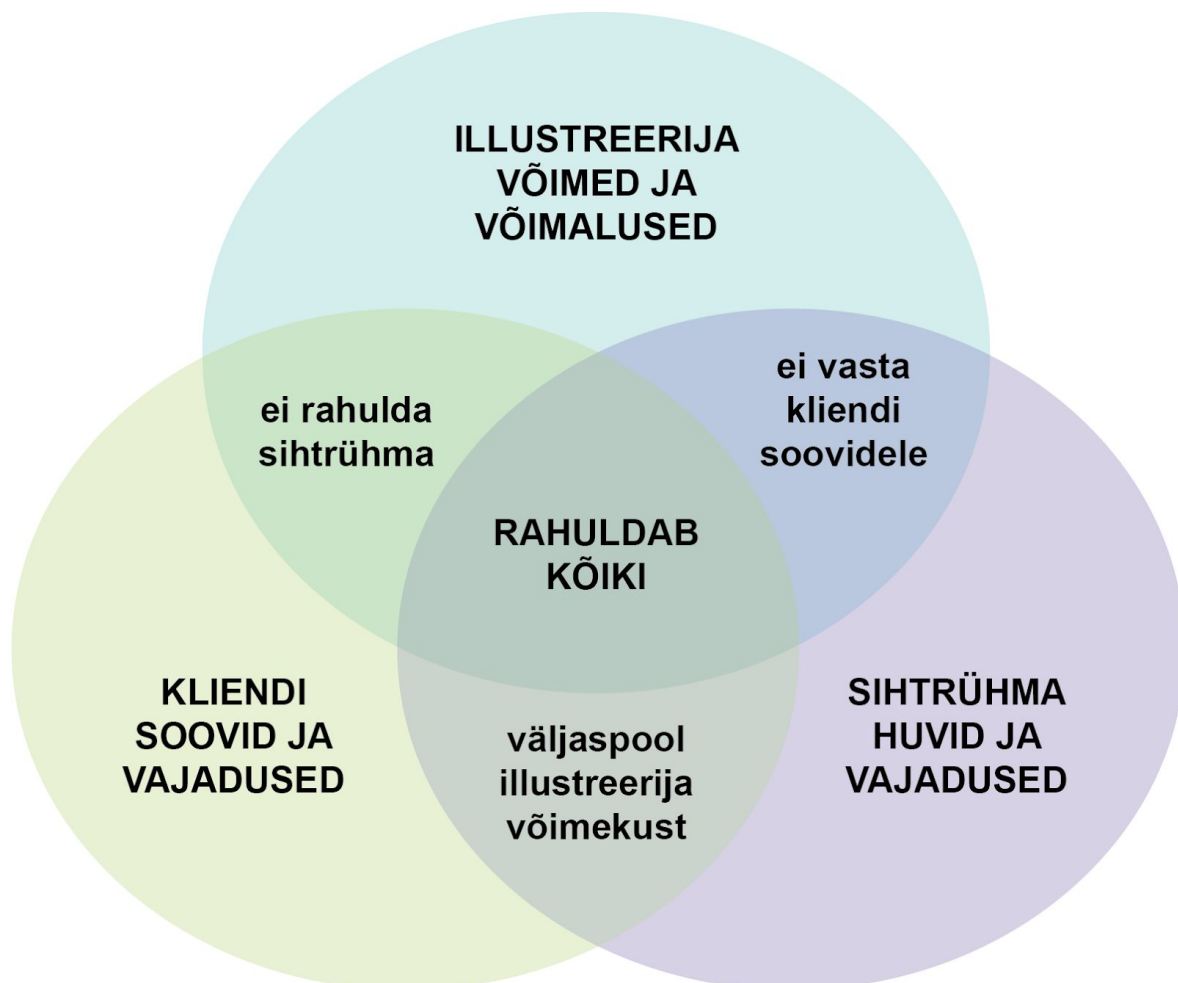
Kordas, Aljona. (2019). Skype`i vestlus. 6. detsember

Kordas, Aljona. (2019). Vestlus, 21. detsember, Tallinn.

Kaskmann, Maris. (2020). Meilivestlus. 22. aprill

LISAD

Lisa 1. Diagramm



Lisa 2. Leheküljed raamatust „The Painted Apple“, Vladimir Druk



Lisa 3. Leheküljed raamatust „Improvesti“, Laura Grünberg

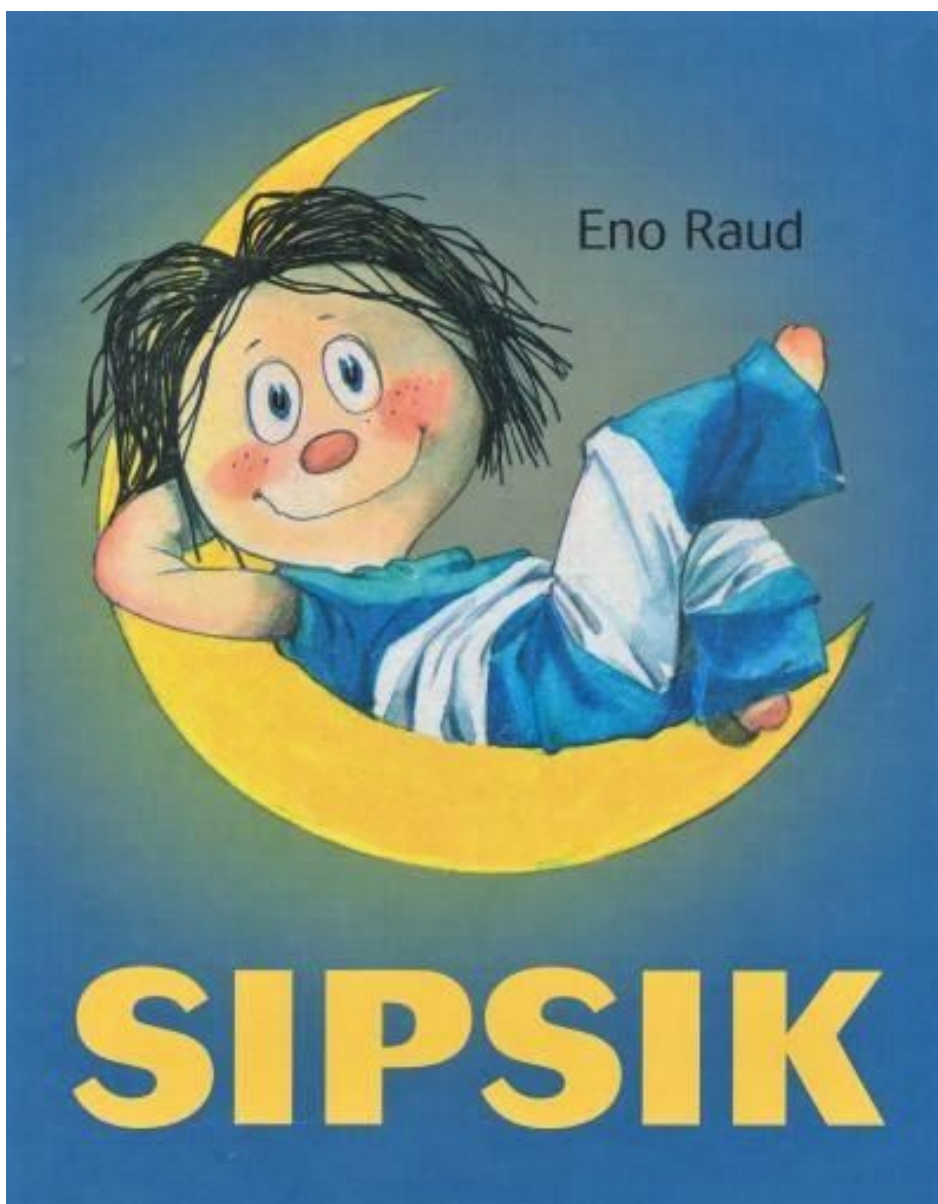


Lisa 4. Leheküljed raamatust „Być jak tygrys“, Przemysław

Wechterowicz



Lisa 5. Raamatu esikaas „Sipsik“, Eno Raud



Lisa 6. Küsitluse vorm



Книга для ребёнка дошкольного возраста

ОПРОС ТОЛЬКО ДЛЯ ЖИТЕЛЕЙ ЭСТОНИИ!

Привет! Этим летом я выпускаюсь из Kõrgem Kunstikool Pallas и для своей бакалаврской работы иллюстрирую и оформляю детскую книгу Алёны Кордас "Пузырёк и мальчик" (макет которой Вы можете увидеть сверху). В данном опросе я собираю информацию о тех, кто заинтересован в покупке книг для детей дошкольного возраста. Цель опроса: выявить потенциальных покупателей и их потребности.

Я буду очень благодарна, если Вы уделите этому опросу пару минут!
Опрос проводится анонимно.

Оставьте свой e-mail если Вы хотите получить в подарок Чек-лист от Алёны Кордас «Как самостоятельно определить содержит ли детская книга блоки для развития личности?»

*** Обязательно**

Адрес Вашей электронной почты (для получения Чек-листа)

Мой ответ _____

Ваш пол: *

- Женский
- Мужской

Ваш возраст: *

- меньше 20 лет
- 20 - 24 года
- 25 - 29 лет
- 30 - 34 года
- 35 - 39 лет
- 40 - 44 года
- 45 - 49 лет
- 50 - 54 года
- 55 - 59 лет
- больше 60 лет

Ваше место проживания: *

Выберите уезд

- Валгамаа
- Вильяндимаа
- Вырумаа
- Ида-Вирумаа
- Йыгевамаа
- Ляэне-Вирумаа
- Ляэнемаа
- Пылвамаа
- Пярнумаа
- Рапламаа
- Сааремаа
- Тартумаа
- Харьюмаа
- Хийумаа
- Ярвамаа

Как часто Вы покупаете книги для детей дошкольного возраста? *

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
- Никогда Очень часто

Для кого скорее всего Вы приобретёте подобную детскую книгу? *

- Для своего будущего ребёнка
- Для своего ребёнка
- Для своего родственника (внука, племянника и т.д.)
- В подарок другому ребёнку
- Другое: _____

Где Вы чаще всего приобретаете детские книги? *

- Apollo
- Rahvaraamat
- Другой книжный магазин
- В супермаркетах (Coop, Maxima, Rimi и пр.)
- Через интернет-магазины (такие как Amazon, AliExpress, eBay и т.д.)
- Другое: _____

Что для Вас является самым важным при выборе книги для ребёнка дошкольного возраста? *

Выберите не более 3 вариантов

- Красивые иллюстрации и эстетичное оформление
- Лаконичное оформление и дорогой, качественный внешний вид
- Дизайнерский подход (книга выглядит современно, модно, уникально, не по шаблону)
- Удобный текстовый формат для чтения ребёнку
- Большой текст для обучения ребёнка чтению
- Текст книги, который не содержит блоков для развития личности
- Развитие лидерских качеств у ребёнка и веры в себя
- Наличие в тексте книги положительных установок
- Наличие заданий и упражнений к содержанию книги
- Большое кол-во отзывов других покупателей (книга проверена другими людьми или временем)
- Дешёвая цена
- Другое: _____

Отправить

Никогда не используйте формы Google для передачи паролей.

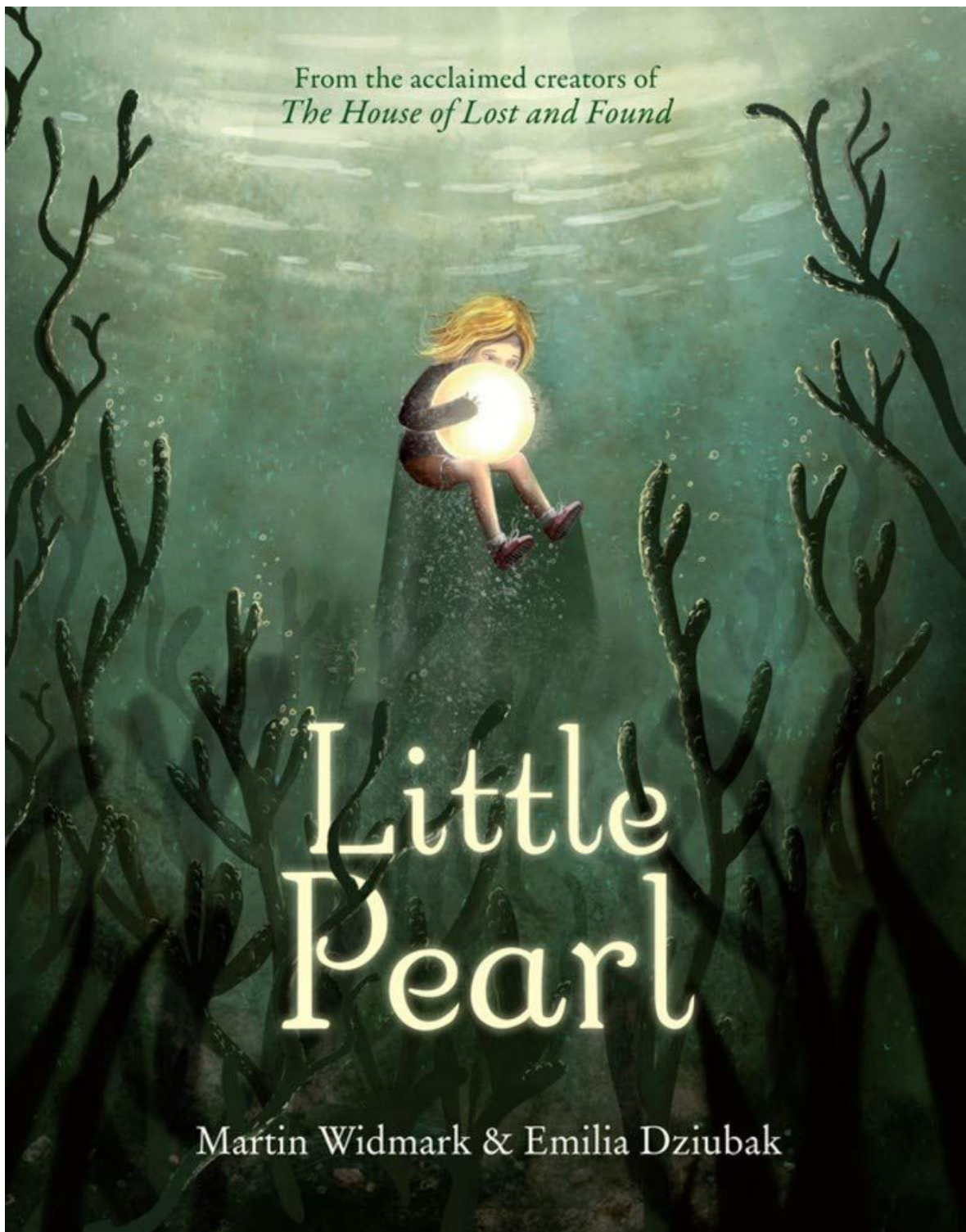
Компания Google не имеет никакого отношения к этому контенту. [Сообщение о нарушении](#) - [Условия использования](#) - [Политика конфиденциальности](#)

Google Формы

Lisa 7. Kliendi raamatu makett



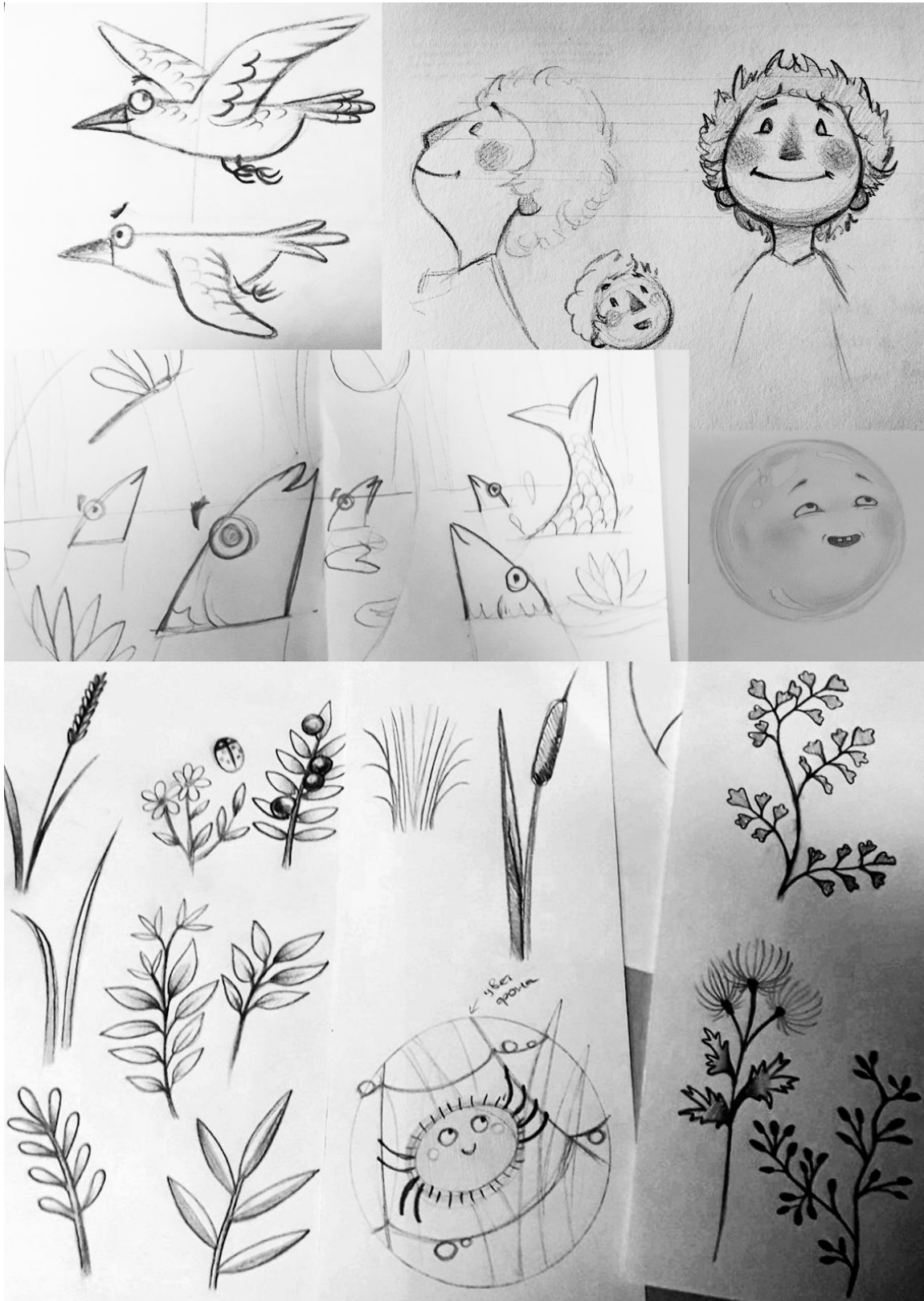
Lisa 8. Raamatu esikaas „Little Pearl“, Emilia Dziubak



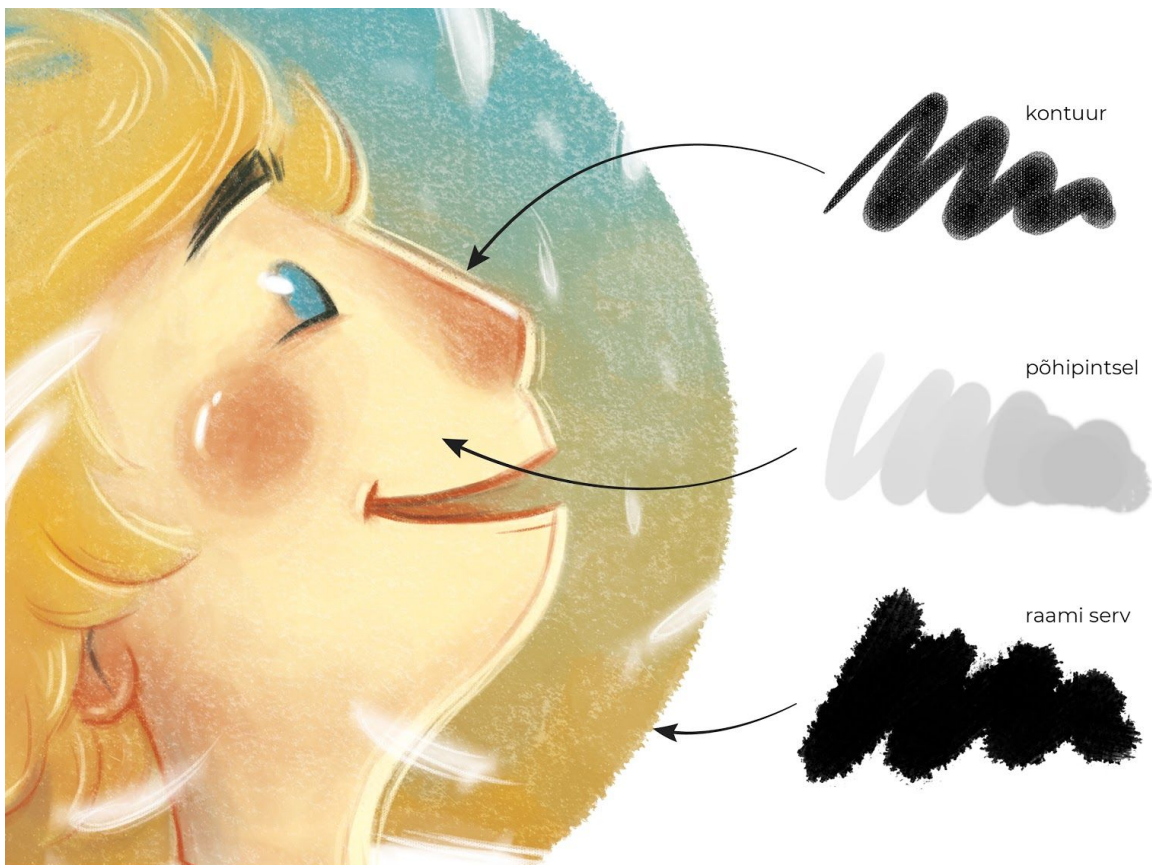
Lisa 9. Lasteraamatu „Mullike ja poisike“ mood board



Lisa 10. Esialgsed visandid



Lisa 11. Kasutatud pintslid



Lisa 12. Kasutatud värvipalett



Lisa 13. Kasutatud fondid

С первым светом, поутру,
В распрекраснейшем саду,
Мыльце в воду угодило,
Пузырьки свои пустило.

*-о-го-го! Вот это да!
Какой пузырёк!*

**Пузырёк
и
Мальчик**

от родного сада до космоса в поисках себя

Montserrat

Autorid: Julieta Ulanovsky
Sol Matas
Juan Pablo del Peral
Jacques Le Bailly

Adigiana 2

Autor: teadmata

Magnolia Script

Autor: Tanya Cherkiz

Rounded

Autor: Igor Stepanchenko

Lisa 14. „Mullike ja poisike“ lasteraamatu maketi kaas



Lisa 15. Vaade 24-25 leheküljest



Lisa 16. Vaateid „Mullike ja poisike“ lasteraamatu maketist







Ох-ох-ох...

«Путешествовал, мечтал,
Землю так и не объял.
С ней хотел договориться,
А она всё длится, мчится.

Убегает от меня.
Силы нет, и кто есть я?
Вижу вечер на носу,
И закат клонит ко сну.



АЙ! АЙ!
АЙ!

Пузырёк наш видел чужа,
В никуда из ниоткуда
Простирается Земля,
Так огромна, широка.

«Я же, – думал Пузырёк, –
Ростом ведь один вершок,
Кто я есть на этом свете?
И зачем я на планете?»

Я лечу вместе с ветрами,
Над полями и лугами,
Над лесами, вдоль болота,
А Землёю стать охота».

